
3.4 *De invloed van de uitzending op de liturgie*

De gemeente mag de liturgie vieren zoals ze dat gewoon is te doen. Maar soms is het wel noodzakelijk om bepaalde onderdelen van de liturgie aan te passen aan het medium en de kijkers thuis. De kerkdienst kan immers niet al te zeer uitlopen en bij een stil gebed van een minuut verslapt wellicht de aandacht van de gelovigen achter het toestel. Het feit dat er een uitzending plaats vindt en dat er een kijkerspubliek is, heeft met name op drie onderdelen van de liturgie invloed: het lied, het gebed en de preek.⁶⁵

De kijkers kunnen de psalmen en gezangen thuis meezingen of in ieder geval meelesen, omdat er tijdens het zingen een titelrol meedraait met de liedtekst erop. Ondanks deze mogelijkheid om daadwerkelijk mee te doen in de dienst, acht C.M. de Vries het goed als er niet meer dan twee of drie coupletten worden gezongen.⁶⁶ Waarschijnlijk houdt dit advies vooral verband met het vasthouden van de aandacht bij de kijker. De aanwezige gemeente blijft immers noodgedwongen en in ieder geval in zekere mate betrokken bij de eredienst. Ze kan niet wegllopen, niemand belt aan bij de voordeur en er is geen enkele mogelijkheid om iets anders te doen, behalve misschien wat wegdromen. Maar de kijker thuis is niet gedwongen om de televisiekerkdienst verder uit te zitten. Zijn aandacht zal minder snel verslappen als er enigszins vaart zit in de liturgie van de dienst. C.M. de Vries adviseert de predikant, die verantwoordelijk is voor de keuze van de liederen, dan ook om het kort te houden en om die liederen uit te zoeken die betrekking hebben op het totaal van de dienst.⁶⁷

De aantrekkelijkheid van vaart en bondigheid geldt ook voor het gebed. De predikant dient de uitgesproken gebeden relatief kort te houden en natuurlijk is de korthed van het stil gebed dan des te meer gewenst. C.M. de Vries geeft in het interview aan dat hij geen duidelijke herinneringen heeft aan het stil gebed tijdens de televisiekerkdienst. Wel weet hij zeker dat als het stil gebed deel uitmaakte van de gebruikelijke liturgie in de gemeente, dat ook het geval zou zijn in de televisieliturgie. Televisietechnisch is dan wel de vraag wat je met de stilte moet aanvangen. Maak je het te kort, dan wordt dat even goed als negatief ervaren.⁶⁸ E. de Vries vond enkele geschikte oplossingen voor deze kwestie. In paragraaf 4.1 komen deze beeldvondsten aan de orde. Of de predikant ook voorbedes uitsprak voor leden van de plaatselijke gemeente, is niet geheel duidelijk. C.M. de Vries lijkt het in eerste instantie niet zo gepast en gewenst om deze zeer persoonlijke, gespecificeerde zaken op de televisie te brengen. Daarentegen zou je daarmee de kijkers thuis er wel op kunnen attenderen dat het in de lokale gemeente gebruik is om bijvoorbeeld zieken te gedenken en bij name te noemen. Het blijft hoe dan ook onbeslist of de voorbedes

⁶⁴ TE 2A.

⁶⁵ Of er tijdens een televisiekerkdienst wel of geen collecte gehouden werd, is niet te achterhalen. Beide heren De Vries kunnen het zich niet herinneren. TC 3A. TE 2A.

⁶⁶ TC 2A.

⁶⁷ TC 2A.

⁶⁸ TC 2A.